א) מגילה ה:, ב) [מגילה ה:], ג) [בערוך ערך הרג

מפרש דשמעיה ואחיו הן

המה הרווי לוד המרריח

עין משפם נר מצוה

ש"ע א"ח סי׳ תרנו סעיף

לו בג מיי׳ פ״ח מהל׳

לו א מיי׳ פ״ב מהלכות מגילה הלכה יג טור

בראשונות שחומר האחרונות נוהגין

בו ואם תאמר (ו) הא דמתריעין

משמע דמתריעין ומתענין אמאי

לריך לפרש במתני' בסמוך אותה העיר מתענה ומתרעת כיון דסתם

מתריעות משמע תרוייהו ויש לומר

משום דבעי לאפלוגי ר' עקיבא בסיפא

דקאמר מתריעות ולא מתענות:

תעניות הלכה ז סמג עשין ג טוש"ע א"ח סי תקעב סעיף ב: ד מיי' פ"ב מהלכות תעניות הלכה טו יו יח טוש"ע א"ח סי' תקעה :סעיף ח

תורה אור השלם 1. וְגַם אַנֹכִי מַנַעִתִּי מִכֵּם את הגשם בעוד שלשה עיר אַחַת וְעַל עִיר

אחת לא אמטיר חלקה

אַשׁר

תיבש:

רא אַבְּנְטִּר נְיָקְלְּקָה תִּמְטֵר וְחֶלְקָה לא תַמְטִיר עָלֶיהָ

עמוס ד ז

מוסף רש"י

. לא נצרכא. במגילת תענית, שהרי כבר כתובין במגילת אסתר שאסור נהספל ותענית (מגילה ה:). דיופלי. לשון יונית דיו שנים, פלו לשון שרים (סוכה נא:) שני שלים (מגילה ו.).

רבינו חננאל מותרין בהספד ובתענית בו ביום שקורין בו, וליכא לאוקומה להא מתני׳ בי״ד שאין קורין בהן אסורין, דתניא בהדיא ארביסר למספד. בהון, ואמר רבא לא נצרכא אלא לאסור את ואפילו מי שאינו יומו ואינו קורא בו אסור. ויום טוריינוס אינון, וימים לאוקומה אלא כגון שהיה יום הכניסה בי"א וקורין בו ביום, ואע"פ שהוא יום לפני טוריינוס, מותר בהספד ובתענית. קשיא כר׳ יוסי דאוסר לפניהם. ושנינן, יום טוריינוס בטולי בטלוה כו׳. ושאר השמועה פשוטה היא. מתני' אין גוזרין תענית. אין גוזרין תענית חדשים בחנוכה ובפורים ואם התחילו כו׳. כמה הויא בתחלה ר׳ אחא אמר ג' ר' יוסי אומר אחת. י (ואסיקנא אם התחילו כר׳). ט׳ באב שחל להיות ערב בכל מערבין ומשתתפין, ט' באב שחל להיות בערב שבת כו', קבלה בידינו כי פסח של אותה שנה היה ביום חמישי. ומילאו תמוז חדש אב בחמישי, וחל ט׳

סדר מעניות אלו. האמור בפ' ראשון (דף י.) שבתחילה יחידים מתענין (ד) סדר מעניות ואחר כך לבור הולכין ומתענין עד י"ג אם ששנו. שנשתנו ממנהגן תחת חטה יצא חוח תחת שעורה באשה (ו) שלא היו חטים בשבולים או שינוי אחר מתריעין עליהן מיד אפילו בראשונות שכל חומר האחרונות נוהג בהן: בין גשם לגשם. בין רביעה ראשונה לשניה סימן בצורת היא: ירדו לצמחים אבל לא לאילן. מפרש בגמיש: לבורות שיחין ומערות. 3 בבבה בתרה מפרש מחי בור ומחי שיח ומחי מערה וכולן בית כניסות מי גשמים לשתיה: שלה ירדו עליה גשמים דכפיב והמטרפי על עיר החם ועל עיר החם לה המטיר וגו'. כגון שהמטיר בעיר זו ובחבירתה לה המטיר דקללה היה:

באב להיות בע"ש. וחיסרו -גם ליחיות ביש, ווחטה אב, ואלול חל להיות ע"ש, וראש השנה בשבת. דבר ברור הוא שיש לסנהדרין לקבוע חסירין זה אחר זה כפי המסורת שבידם, ובפירוש שנו בענין עצרת, שניהן מלאין ה', חסרין (ר')[ז'], והם ניסן ואייר ⁶). ור' עקיבא שגמע ביצה מגולגלת,

מסוכז היה. משום שהיה חולה ואמרו לו הרופאים כי גמיעת ביצה מיד בלא מלח באחרית היום היא רפואתו. וכיוז שראהו מהוכן והו, מישום שהיה התיהות היהובה להובה בל כל מישוב בל היב הלהוב אהה היהוב הא בתיהות, בין שהאה. ד' יהודה נדמה לו דסבר המתענה בערב שבת אינו משלים 3). ט' ב**מב שחל להיות בערב שבת.** כגון דאקלע פסח דההיה שתא בתמישה בשבת וחל ט' באב בערב שבת ולפי שהיה תמוז מלא וחיסרו (עוד לחדש) (אבן, וחל ראש השנה להיות בשבת. ירושלמי: אפי׳ יחיד שהבל על עצמו תענית מתענה ומשלים. ירושלמי: י״ח ברכות שבכל יום כנגד י״ח מזמורים

ביבות זו ספר היה הפל היה הפל הל לבנות מהמנה מהמנה מהמנים ביתנה. הוב בו בבל דו בבל דו ביבות ומהמנה מהמנים ביתנה שמראש הילים עד יערך ולמה רגש הינו מן המנין, דברכת המינים ביתנה תקנה. וכנגד י״ח פעמים שכתוב בתורה אברהם יצחק ויעקב, גם ויקרא בהם שמי ושם אבותי בכלל. וכנגד י״ח צוויים שכתוב בתורה בפרשת המשכן שני, מואתו אהליאב

אר"ח קאי דאי אחנוכה ואפורים אינו יכול להתענות דיום משתה ושמחה כתיב: הדרך עלך סדר תעניות קמא מתריעין עליהם מיד ומתענין כמו כן. ולפילו מותריז ב

מותרין בהספד ותענית אימת אילימא בני חמיםר וקא קרו ליה בארביםר ומי שרי והכתיב במגילת תענית יום ארבעה עשר בו ויום חמשה עשר בו יומי פוריא אינון דלא למיספד בהון ואמר רבא י א לא נצרכא אלא לאסור את של זה בזה ואת של זה בזה ואלא בני ארביםר וקא קרי ליה בתליםר יום ניקנור הוא ואלא בני ארביםר וקא קרי ליה בתריםר יום מוריינום הוא אלא לאו דקא קרו ליה

63 בחדיםר וקתני מותר בהספד ובתענית לא בני ארבעה עשר וקא קרו ליה בתריסר ודקאמרת יום טריינוס הוא יום טריינוס גופיה בטולי בטלוהו הואיל ונהרגו בו י שמעיה ואחיה אחיו כי הא דרב נחמן גזר תעניתא בתריםר אמרו ליה רבנן יום שוריינום הוא אמר להו יום שוריינום וא גופיה בשולי בשלוהו הואיל ונהרגו בו שמעיה ואחיה אחיו ותיפוק ליה דהוה ליה יום שלפני ניקנור אמר רב אשי השתא איהו גופיה במלוהו משום יום ניקנור ניקום ונגזר מאי ניקנור ומאי מוריינום דתניא ניקנור אחד מאפרכי יוונים היה ובכל יום ויום היה מניף ידו על יהודה וירושלים ואומר אימתי תפול בידי וארמסנה וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום קצצו בהונות ידיו ורגליו ותלאום בשערי ירושלים ואמרו פה שהיה מדבר בגאוה וידים שהיו מניפות על ירושלים תעשה בהם נקמה מאי י מוריינום אמרו כשבקש מוריינום להרוג את לולינום ופפום אחיו בלודקיא אמר להם אם מעמו של חנניה מישאל ועזריה אתם יבא אלהיכם ויציל אתכם מידי כדרך שהציל את חנניה מישאל ועזריה מיד נבוכדנצר אמרו לו חנניה מישאל ועזריה צדיקים גמורין היו וראויין היו ליעשות להם גם ונבוכדנצר מלך הגון היה וראוי ליעשות גם על ידו ואותו רשע הדיום הוא ואינו ראוי ליעשות גם על ידו ואנו נתחייבנו 🕫 כליה למקום ואם אין אתה הורגנו הרבה הורגים יש לו למקום והרבה דובין ואריות יש לו למקום בעולמו שפוגעין בגו והורגין אותנו אלא לא מסרנו הקדוש ברוך הוא בידך אלא שעתיד ליפרע דמינו מידך אעפ"כ הרגן מיד אמרו לא זזו משם עד שבאו דיופלי מרומי ופצעו את מוחו בגיזרין: אין גוזרין תענית על הצבור בתחלה בחמישי כו' אין גוזרין תענית בראשי חדשים כו': וכמה הויא התחלה ◊ רב אחא אמר שלש רבי אםי אמר ב אחת אמר י רב יהודה אמר רב זו דברי רבי מאיר שאמר משום רבן (שמעון בן) גמליאל אבל חכמים אומרים י מתענה ומשלים " דרש מר זוטרא משמיה דרב הונא הלכה מתענה ומשלים:

הדרן עלך סדר תעניות כיצד

םדר דתעניות אלו יי האמור ברביעה ראשונה אבל צמחים ששנו מתריעין עליהן מיד וכן שפסקו גשמים בין גשם לגשם ארבעים יום מתריעין עליהן יי מפני שהיא מכת בצורת ירדו לצמחין אבל לא ירדו לאילן לאילן ולא לצמחין לזה ולזה אבל לא לבורות לשיחין ולמערות מתריעין עליהן מיד וכן עיר שלא ירדו עליה גשמים דכתיב ולמערות מתריעין עליהן מיד וכן עיר והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וגו'

הלבה מתענה ומשלים. פי׳ הא דקפסק הלכה מתענה ומשלים מוחרין בהספד ובחענים. בני ט״ו יש קריאת מגילה דכרכין קודם זמנה כדמפרש התסי) בי"ל בי"ב בי"ג בי"ד בט"ו שהכפרים מקדימין ליום הכניסה מותרין אותן ימים שקראוה קודם זמנה בהספד ותענית: בני המיסר. דהיינו כרכים המוקפין חומה מימות יהושע

בן נון וקא קרי בארביסר כגון שהלך לכפרי וקרא עמהן דפרוז בן יומו נקרא פרוז כדאמרינן במגילה (דף יט.): מי שרי. י"ד אפילו לבני ט"ו בהספד ותענית: ואמר רבא לא נצרכה. לכתוב במגילת תענית לגזור ההספד ותענית לבני י"ד בי"ד ולבני ט"ו בט"ו דהא קרא כתיב בהדיא להיות עושים את ימי הפורים האלה וגו': אלא לאסור אם של זה בזה. כגון בני ט"ו (דקרו) בי"ד ובני י"ד בט"ו: בני ארביסר. נינהו כפרים ועיירות: וקח קרי בי"ג. כגון שחל י"ד בג' בשבת ומקדימין ליום הכניסה: יום ניקנור הוא. לקמן מפרש. ואסור בהספד ותענית: אלא בני י"ד וקרו בי"ב. שחל י"ד ברביעי בשבת והקדימו ליום הכניסה דהיינו י"ב: טוריינוס. בסמוך מפרשה: בחדיסר. שחל להיות י"ד באחד בשבת וכפרים מקדימין ליום הכניסה דהוו י"ל ושמע מינה דאע"ג שהוא יום שלפני טוריינום שרי בהספד ותענית: שמעיה ואחיה. חסידים היו ולא פירש מי הם דאותו שאכלו כאריה עידו ^מ היה ולא שמעיה ⁰: איפרכי. דוכום: לוליינום ופפום אחיו. לדיקים גמורים היו: בלודקי'. היא לוד והיינו דאמרינן בכל דוכתא (ב"ב דף י:) ס הרוגי לוד אין כל בריה יכולה לעמוד במחילתן בגן עדן. ויש אומרין שנהרגו על בתו של מלך שנמנאת הרוגה ואמרו היהודים הרגוה וגזרו גזרה על שונאיהן של ישראל ועמדו אלו ופדו את ישראל ואמרו אנו הרגנוה והרג המלך לאלו בלבד: אם מעמו כו': נחחייבנו הריגה. על חטא חייבי מיתות בית דין: דיופלין. שני שרים. וכן מטרופולין של מלכים ש לשון שרים: בגזירין. מקלות כמו גזירי עלים: (ג) שלש. תעניות שני וחמישי ושני: וכמה הויא התחלה. שאינו מפסיק לאחר מכאן: רבי אחא ורבי יוסי (ד) אמוראי נינהו דלאו אורחא דתנאי לאשתעויי בגמרא כי האי גוונא: זו דברי ר"מ. ואדברי ר"מ דמתני׳

רבינו גרשום

מותרין בהספד ובתענית. באותן שמקדימין. לאסור (ו)[ה]קורין בט"ו אסור בי"ד בהספד ובתענית. יום ב- קבי. יויא. יאין מותרין בהספד ובתענית. אלא לאו בחדיסר. וקתני מותרין אע"ג דהוי יומא דמקמי יום טוריינוס, ומי אמר ר׳ יוחנז הלכה כר' יוסי

. דלפניו אסור. לעולם בני ארביסר דקרו בתריסר. ולהכי מותרין דלא הוי יומא טבא. תיפוק ליה. דתרי יום ניקנור, ולא ליהוי מותר בהספד ובתענית. דיופלי. שלוחים. בגיזירין. קופיץ. וכן בת"ב שחל להיות בע"ש. אין משלימין. וכמה הויא התחלה. דקאמר אם התחילו אין מפסיקין. רב אחא אמר שלש. שאם היו ג' תעניות קודם ר"ח ורביעי בר"ח וכבור הויא המותרה. וקאבו אם המותרת אך מכשיקך, בי המישה אבו שיבים באם היד ג' הכברה קודם די הדביב בי היד אין מפסיקין, זו דברי ר"ג. דאמר אם התחילו אין מפסיקין אבל אין משלימין. הדרן עלך בדר תעניות סדר תעניות האמור. כל אילו תעניות דאמרן לעיל דאין גוורין לאלתר. ברביעה ראשונה. ולא ירדו גשמים. אבל צמחים

קאי דקתני אין משלימין: מחענה

ומשלים. עד חשיכה:

הדרן עלך סדר תעניות קמא

מ"נ

ששנו. שנשתנה מראה שלהן, מתריעין עליהן מיד. קודם הרביעה.

עד סוף הספר. ז' ברכות של שבת. כנגד ז' קולות שכתוב בהבו לה' בני אלים. וכנגד ז' אזכרות שכתוב במזמור שיר ליום השבת. ט' ברכות של ראש השנה. כנגד ט' אזכרות הכתוביו בפרשת חנה. ובסוף כתיב ה' ידיו אפסי ארץ. כ"ד ברכות של הכי (אמר) ר' ירמיה כל דבר שהוא להבא אומרו בעבודה לשעבר אומרו בהודאה, כדתנן ונותן הודאה לשעבר וצועק לעתיד לבוא. כל הברכות כולן אחר חותמיהן ואינו אומר ברכה פסוק. כלומר אינו מזכיר פסוק לבדו וחותם [בר] ברכה. ואילין "דאמרי צהלי ורוני יושבת ציון וחותם בברכה, אין בו משום ברכת פסוק. ר' זעידא צם תת"ק תענית ולא חשש למגלת תענית. ר' יעקב בר (אחא) מפקיד לספרייא ג') אין אתת בך אנשי שאיל לכון אמרון ליה בכל מתענין חוץ משבתות וימים טובים וראני "דאמרי צהלי השלים. הדרן עלך מדר תעניות

לא נענו: ברביעה ראשונה. אם עבר זמן רביעה ראשונה של יורה ולא ירדו גשמים מתענין והולכין כסדר הזה: אבל למחים

א מכאן ועד וחל ר"ה להיות בשבת הובא בחום מרובין דף מ"א ד"ה בילה בשם רביט ע"ש היטב. ב) זה נכלל במ"ש למעלה ואולי ט"ס כאן. ג) בירושלמי לפניט הגר אין אחת איתא מישאל נכון אחרון לה וכרי וע"ש במפרש.

בפסחים נ. וב"ב י: ע"שן, ד) ושמחות פ״חן, ה) גי׳ בתמות פ תן, טא ה רש"י ורא"ש ר' אחא " יוסי כו' ועי' מ"מ מהלי מענית פ"א הלכה ז. ו) [עירובין מא.], ו) [שם מא:], א) גי׳ הרא״ש האמורים וכ"ה ברש"י שברי"ף ובר"ן, ש) מיד. כ"ה במשנה שבמשניות וברי"ף ורא"ש, י) ומגילה ב.ז. ל [לעיר. רש"ש], ל) [באסתר ט: את שני הימים], מ) וסנהדריו פט:ז, **ג)** ועי׳ מ) [פנארן פט :], ט [פ מהרש״א], ס) [ופסחים נ.], ט) [מגילה ו.], כ) [לקמן יט:], ל) [ל״ל בב״ק נ:],

הגהות הב"ח (מ) גב' וחנו נתחייכנו הריגה למקום אם חין מתה הורגנו כו' יש לו למקום הרבה דובין למקום הרבה ז". ל"ה ולי"ה ל"ה מי"ה מותרין וכו' בני ט"ו מוענין וכו כי דכרכין ובני דכפרים ו ועיירות

שקראו מגילה קודם זמנם כדמפרע התס מגילה נקראת כי"ל כי"ב בי"ג ני"ד נט"ו לא פחות ולא יותר כרכין המוקפיז חומה מימות יהושע בן נון קורין בט"ו כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד אלא שהכפרים מקדימין אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה: (ג) ד"ה שלש כו" ל"ל אחר ד"ה וכמה כו': (ד) ד"ה רבי אחא ורבי יוסי אמוראי נינהו. נ"ב לפי הגירסא שלפנינו דגרס רבי אמי לא היה לריך לפרש דפשיטא דאמוראי נינהו: (ס) רש"י ד"ה סדר תעניות כו' שבתחלה יחידים מתענין ואחר כך לבור הולכין ומתענין עד י"ג תעניות אם לא נענו כנ"ל וחיבות סדר תעניות נמחק: (1) ד"ה אבל כו' תחת

הגהות הגר"א [א] גמ' אמר להו יום טוריינוס (גופיה) תו"מ:

שעורה באשה או שינוי אחר כו' כל"ל ותיבות שלא היו

חטים בשבולים נמחק: (1) תום' ד"ה מתריעין כו" וא"ת כיון דהא דמתריעין

:משמע